Anul II. nrul 4. Apare de doaue-ori pe lună. Budapesta 1. marte 1903.

Abonamentul:
1 an: ... ... 2 coroane
½ an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 fileri

Abonamentul să se trimeată cel puțin pe ½ an.

VOINȚA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria.
Foie pentru poporul muncitor Român.

Redacția și administrația:
Szabad Szó
BUDAPESTA,
VII., Murányi-utcza 42. a. 6

Aici să se adreseze tot felul de scrisori și bani.

Rugare. Dupăce vedem, că foaia noastră a fost primită cu plăcere din partea Românilor, rugăm pe fiecare Român bun în interesul seu propriu, ca să respândească »Voința Poporului.« Dacă vom avea o mie de abonenți foaia va apărea în fiecare Dumineca.

Biserică, nație — și socialdemocrație.

»Teodor Groșan și P. Benea, în Șiria. De acei socialdemocrați să ve feriți ca de foc. Ei sunt niște jidani geșeftari, cari umblă să păcălească poporul. Fițuica lor »Voința Poporului« e otrava satelor romăne. Românul cinstit nici de vorbă să nu stea cu socialiștii, căror nu le trebue biserică nici nație.«
(Tribuna Poporului, nr. 25.)

Nu ne place să ne ocupăm cu afaceri personale. Dar șirele de mai sus, cari au apărut în »Tribuna Poporului,« un articol scris în «Tribuna» din Sibiiu și alta apărută în »Controla« din Timișoara ne constring a reflecta la acusele lor.

Mai ales cu Tr. P. avem de gând a sta de vorbă. T. Groșan și P. Benea din Șiria au auzit ceva despre — socialdemocrație. Se vede, că au auzit câte verzi și deaceea au cerut sfat dela Tr. P, că ce să creadă despre noi. Și foaia din Arad i-a luminat. Le-a sfătuit să se ferească de socialdemocrați, ca de foc, că noi păcălim lumea și — vai Doamne — nu ne trebue biserică nici nație.

Noi Domnilor, cunoascem și biserică și nație.

Cunoascem biserică în înțelesul acela, că fiecare om se alătură de legea, care-i convine, aceea o ține în cinste și ca bun socialdemocrat nu nutresce ură față de celealalte biserici.

Nu ne pasă ține se oricine de orice lege, dar să nutrească simțul de frățietate, față de celealalte confesiuni. Noi nu ne amestecăm în chestii religionare, religiunea e afacere privată. Fie-care om și întocmesce treaba asta, după-cum iî convine.

Mințesce prin urmare acela, care are cutezanță de a ne imputa, că noi persecutăm o biserică.

Națiune recunoascem în înțelesul acela, că nu ne pasă ține-se un socialdemocrat de ori și ce națiune, în ochii nostrii toate națiunile în ori-care țeară au acelaș drept de existență, dar toți trebue să ne iubim și să ne ajutăm reciproc, spre a ne scăpa de nevoile, în cari ne-au împins — banii capitaliștilor și a proprietarilor mari, cari fără inimă jăfuesc sermanul popor Român apăsat.

Noi luptăm în contra lipitoarelor poporului, în contra jăfuitorilor și nu ne pasă fie aceia nemți, unguri sau români, catolici, orientali, creștini sau jidani, dacă îs dușmanii poporului, lipitoarele lui, au să cază. Noi nu facem deschilinire în națiune și biserică, noi voim mântuirea celor jăfuiți și apăsati.

Noi nu ațițăm o naționalitate în contra celeialalte, ci din contră sămănăm sămânța iubirei tuturor neamurilor.

Și în momentul acesta suntem internaționali.

Căci toate popoarele sunt apăsate de capital, trebue dară să ne silim a mântui toate popoarele de nevoi.

Noi nu suntem hoherii poporului Român.

Noi voim să luminăm poporul Român apăsat și-l vom și lumina, predice foile din Arad și Sibiiu chiar foc și fulger în contra noastră.

Ascultațíne: Fiecare cauză dreaptă are mulți dușmani, dar dreptatea învinge chiar și o miie de piedici și totuși câștigă lupta.

Domnilor, cari faceți politică, — ve numim, domni, căci după acestea vedem în Domnia voastră garda plătită de lipitorile poporului Român — va fi bine să eșiți din calea noastră, să lăsați, ca dreptatea să înainteze pe drumul apucat.

Pănacum n'ați făcut alta, decât ați ațițat Românimea în contra altor națiuni și i-ați adus necazuri pe cap, ați făcut-o martiră și ați adus-o la sapă de lemn, nu vi-e rușine dară să o feriți de socialdemocrație? De socialdemocrația, care e chemată a lumina și a mântui poporul Român apăsat.

»Tribuna« din Sibiiu învită preoțimea și pe învețători, să ferească poporul de noi.

Despreţuiţi duşmanii socialdemocraţiei!

Nu ni-e teamă. Preoții și invĕțătorii proletari Românĭ, înțelegem pe cei cinstiți, vor sci de ce să sĕ țină N'au lipsă de sfatul acesta «binevoitor.»

Deocamdată am folosit ton prietinos, dar dacă foile, cari fac atâta bine poporului Român (Dumnezeu să-l ferească de ei) ne vor imputa și de altă dată acuze nebazate, vom sci ce să le rĕspundem.

Noi cari urmăm învĕțăturile lui Isus Christos, numai iubire scim rĕspândi, nu suntem dară — grosolani.

«Controla« din Timișoara sĕ vede, ca e mai bine informată despre mersul lumei, căci ea scie foarte bine, că ideile socialdemocrate au drept de existență și că numai prin ele e asigurat binele material și moral al poporului Român — pănacum sedus.

Cei, cari sciu, că ce vreau socialdemocrații, de sigur vor despreţui pe aceia, cari sumuță în contra noastră. Cunoscătorii învĕțăturilor socialdemocrate îs convinși despre tăria și puterea principiilor noastre, cari au să învingă.

Nu ne mirăm, că dușmanii nostri scuipă foc și lavă. Când naia sĕ cufundă cloțanii sar în apă și încearcă a înota la țĕrmuri.

Și lumea asta stricată, naia bĕtrână, începe să sĕ cufunde, cloțanii, cari au trăit în putred încearcă să scape de moarte, dar zădarnic. Oceanul — socialdemocrația — e puternică și mare. Vĕ înghite pe toți.

Inzădar luptați în contra noastră. Zădarnice îs toate. Noi înflorim, iar despre dușmanii nostri putem zice, ce-a zis marele Alexandri:

»Zădarnic!.. buturuga nu mai renverdesce...»

Sâmpetru Blăjan.

Dreptul de adunare.

— Adunare în Șiria. —

In 15 februarie era să sĕ țină prima adunare mare a socialdemocraților Românĭ în Șiria (Világos.) Poporenii de acolo după cerințele legii au și anunțat adunarea primpretorului de acolo. S' a temut însă Domnia-lui, că poporul Român apăsat din Șiria în fine sĕ va lumina prin socialdemocrație și deaici încolo nu va fi oaie bună de tuns. Deaceea a luat scire despre anunțare, a pretins însă, ca adunarea să sĕ țină în oare- care sală.

Frații din Șiria n'au sciut, că primpretorele n'are drept să pretindă așa ceva în înțelesul legii și deaceea i-au promis, că vor îndeplini cererea aceasta. Dar nu deaceea e om »învĕțat« fisolgăbirăul din Șiria, să nu misce toată lumea spre a împedeca ținerea adunării socialdemocraților. A luat el măsuri, să nu capete frații nostri zeloși nici o sală.

Oratorul din Pesta, sosind Dumineca dimineață în Șiria fu așteptat acolo de câțiva frați și de mai mulți gendari gata să împuște pe fratele nostru, care a sosit spre luminarea poporului.

Vre-o cinci sute de frați s'au alăturat de trimisul nostru și l'au însoțit până la locuința unui frate și acolo i-au spus, că primpretorele sâmbăta sara a dat poruncă să nu sĕ țină adunarea.

Auzi vorbă! In țara asta, în care noi plătim dare, un solgăbirău aduce 40 de gendari spre a ne opri pe noi cetățeni liberi a ne aduna la sfat.

Asta-i egalitatea și dreptatea cea mare, care i sĕ dă poporului apăsat? Acesta-i dreptul liber de adunare?

Dacă alții și nu poporul apăsat ar vrea să țină adunare, suntem convinși, că nu s'ar rêndui 40 de gendari.

Dar chiar din asta sĕ vede, că ei, cei întunecați sĕ tem, că noi vom rĕspândi dreptatea. Sĕ tem de socialdemocrație, care e chemată să lumnineze și poporul Român apăsat. Și poporul Român luminându- sĕ prin socialdemocrație 'și va pretinde drepturile, de cari a despoiat-o puterea.

Nu sĕ va lăsa trasă pe sfoară, ca pănacum. Nu va suferi, că alții să domnească pe pielea lui. Va cere egalitate și dreptate.

Dar a bătut oara. Nu 40, dar nici 10.000 de gendari nu vor putea împedeca rĕspândirea luminei și a dreptății. Dreptatea va înainta pe calea apucată și sĕ va împrietini și cu poporul Român apăsat.

In Șiria 10,000 de oameni din vre-o zece comune au așteptat să audă vorbele de aur ale fratelui nostru și netemându-sĕ nici de pușca gendărmărească au pretins ținerea adunării.

Fratele a vĕzut de bine, astădată a liniști poporul, promitându-i, că nu peste multă vreme va veni iarăși la Șiria și atunci va ținea adunarea.

Șirienii au priceput rostul vorbelor și s'au dus acasă în pace. Toți s'au convins însă în ziua aceea, că socialdemocrația are ținte cinstite, pe cari le va și realisa.

Fie-care Român a fost convins despre adevĕrătatea noastră. 10.000 de Români au strigat în ziua aceea:

Să trăiască sfânta socialdemocrație!

Cum se abonează foaia?

In fiecare comună să se adune socialdemocrațiĭ, adecă aceia, cari voiesc să se alăture de partida noastră și să și aleagă un președinte. Acela va aduna banii și va trimite abonamentul credincioșilor nostri deodată, ceea-ce va fi mai eftin. Sperăm, că în fie-care comună vom afla mulți abonenți. Foile le trimitem președintelui.

☛ **Datorința fiecărui frate este**

Celor, cari nu sciu ceti esplicați cuprinsul foaiei.

Voința Poporului costă pe 1. an 2 cor. (1 fl.), pe $^1/_2$ an 1 cor. (50 cr.) Abonamentul să se trimeată cel puțin pe $^1/_2$ an, căci astfel nu aveți multe spese pe postă. Adresa: Szabad Szó Budapest, Murányi-utcza 42.

Inainte! **Administrația.**

TRIBUNA POPORULUI.

— **„Vin socialdemocrații.“** Atragem atențiunea fie-cărui frate, că foaia volantă „Vin socialdemocrații,“ care e foarte acomodată spre luminarea celor, cari nu sciu ce-i socialdemocrația sĕ capătă la administrația »Voinței Poporului« Budapest, VII., Murányi-utcza 42. Osută (100) de bucate costă 2 coroane. Porto plătesce administrația. Datorința fie-cărui frate e a rĕspândi foaia volanta.

— **Vlădica.** In numĕrul trecut scriind despre învĕțăturile lui Isus Christos am imputat unor preoți, că ei predică apă și beau vin. Spre pildă am adus, că de esemplu Isus Christos ne a învĕțat a desprețui bunurile pământesci, dar preoțimea, ca vlădica din Blaj și Oradea-Mare nu fac astfel, când adună averi, din cari sute de oameni ar putea trăi pe viața întreagă. Un frate din Blaj ne a imputat, că sriem chiar despre vlădica din Blaj. Vedem, că n'-am fost înțeleși. Noi nu atăcăm pe acei preoti, cari nu numai predică, dar și urmează învĕțăturile marelui Isus Christos, cel dinâiu socialdemocrat, pe aceia ii vom lăuda întotdeauna, cari îs binevoitorii celor apăsați, dar până când vom fi pătrunși de adevĕrĕtatea învĕțăturilor noastre vom atăca pe aceia, cari țin învĕțăturile lui Isus Christos numai deaceea, ca să aibă pretext spre ași asigura viață comoadă. Isus Christos a suferit pentru învĕțăturile sale, iar apostolii lui să fie gheșeftarı? E la locul sĕu, că păstoriul eșind din biserică să facă têrg. Preotul, care are dătorința să sĕ îngrigească de cele sufletesci să nu facă têrg. Când am făcut amintire de vlădica din Blaj și Oradea-Mare, nu am înțeles persoanele lor, noi nu ne interesăm de persoane, dar am atăcat în ei pe acei preoți — fie aceia creștini sau jidani — cari sub scutul învĕțăturilor lui Isus Christos jăfuesc poporul, cum apasă ceilați capitaliști. Onoare acelora, cari nu le fac acestea. Noi ii vom ținea în cinste!

— **Congres.** Congresul tuturor socialdemocraților din Ungaria sĕ va țineo în 12., 13., 14. aprile a. c. în Nagy-Szalonta (com. Bihar). La congres fiecare comună, unde sunt socialdemocrați, să trimeată cel puțin 2 trimiși (deputați). Cu ocasiunea congresului vor fi organisați socialeemocrații Români din țara noastră.

— **Apel!** Nimic nu poate să inspire omuluĭ maĭ mare frică, temere și groază pe pămênt, decât lipsa absolută a mijloacelor de subsistență, nimic nu este maĭ înfricoșat decât moartea prin foame; căcĭ nu curmă deodată suferințele crescênde, ci prelungeşte numaĭ torturile înfiorătoare. In aceasta tristă posiție se află frații noștri din **Maramurĕș**. Simțul de umanitate și caritate creștină — deși această întreprindere e grea pentru mine — mĕ îndeamnă puternic să **Apelez** la bunătatea voințeĭ și marinimostățiĭ onorateĭ inteligințe și popor român din Blaj și jur, — rugându-ĭ se alerge întru ajuturiul celor nefericițĭ, contribuind câte-cevașĭ din avutul lor spre alinarea suferințelor și durerilor ce apasă greu aspura bieților românĭ. Contribuirile în naturalii sau banĭ dimpreună cu consemnările să se trimită subscrisuluĭ, care a luat asuprașĭ sarcina de buna voie a le expeda cât maĭ în grabă. Totodată rog și pe alte onorate Redacțiunĭ a lua notițe despre acest apel. Despre incurse se va da raport. Rĕmân cu stima frățească
Teodor Onișor Blaj.

Noi nu ținem de remendiu bun să cerșim pe sama fraților din Maramurĕș. Poporul deacolo neluminat de sigur jăfuit și apăsat a venit la sapă de lemn. Nu piesă din cerșit, drepturi și munca cinstită plătită cinstit ii trebue poporului de acolo. Fiind însă acesta un cas urgent și noi concurgem spre ajutorarea fraților din Maramureș. Redacția »Voinței Poporului« a concurs cu 3 coroane.

Cine vrea să ajute pe Maramurĕșeni, trîmităși darurile la redacția noastră. Noi vom cvita și vom trimite banii la locul cor.

— **Bate doba** . . . Statul n'are inimă. Afară-i frig, în casă gânduri și nevoi înghiață inimile: dar statul puternic înainteaza, perceptorii lui iau pe rĕnd colibele oamenilor sĕraci.

— Gazdă — zice statul — ești dator cu dare. Ado iute, căci altcum te ecsecvăm și te licităm!

Și înzădar te rogi, zădarnic te vaeti, înzădar sudui: statul n'-are inimă și dacă vine rĕndul duce și ultima perină chiar și din casa vĕduvelor.

De mult le scim noi acestea și acum numai o epistolă din Talpoș ne-a făcut să le scriem și noi. In Talpoș oamenii îs apăsați- de dare și alte nevoi. Ar plăti oamenii din Talpoș și ar trăi ei fără gânduri, dar n'-au din ce . . . Aștepte dară statul până vor avea . . . Așa ar trebui să facă statul cu oamenii sĕraci. Aștepte! Nĕcăjască pe cei cu 1000 de iugere. Plătiască aceia mai mult, căci au din ce. Aceia nu plătesc nici a decea parte atâta dare, ca proprietarii mici. Dar ce vorbim noi astfel cu statul? Statul nu aude glasul celor, cari cer. Să strigăm! Alăturațivĕ cu toții de socialdemocrați vom sci apoi atuncia noi cu toții că cei de făcut spre mântuirea Talpoșenilor! . . .

— **Cursul pieții din Budapesta.** Grâu, după soi în greutate de 50 chilogr. plătit 7 cor. 80 fil. — 8 cor. 35 fil. Cucuruz. 5.45—5.65 Rimători bătrâni grei au fost plătiți cu 98—105 fill. pro 100 chil. Viței 60—82 pro 100 chil. în viață.

a respândi din resputeri Voința Poporului!

Scrisori : întrebări, cereri către partidă sunt de a se adresa: Voința poporului, Budapest a VII., Murányi-utca 42. 6. Aicea este localul partidei și de aici secretariul dă sfaturi in ori-ce afacere (de lege, medic, solgăbirău și altele.) Veniți dar și ne mărturisiti nevoile, ca să ve putem vindeca. Banii să se trimeată pe adresa: Szabad Szó, Murányi-utcza 42.

Abonamentele să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, Murányi-u. 42.**

CRONICA.

Și în somn să ne gândim la aceea, că proletariatul Român numai atunci va fi mântuit, dacă respândim din resputeri »Vointa Poporului.«

* **Vifor și zăpadă.** In comitatul Liptó s'a deslanțuit de câteva zile un vifor îngrozitor. Ori ce comunicație s'a întrerupt. Drumurile sunt acoperite cu zăpadă groasă de 2—3 metri. Locuitorii din unele comune nu pot eși de loc din casă. Luni n'a putut circula nici un tren. Sute de muncitori s'au pus se delăture zăpadă de pe liniile ferate, dar' până acum n'au ajuns la resultat.

* **Cu moarte** s'a sfârțit cearta între frații Lipiczky din Chilită. Dimineața au venit acasă din cârcimă. Atunci s' au certat și cel mai betrân așa l'-a tocat în cap pe cel mai tiner, încât a remas mort.

* **Un tiner** industrias, cu numele Novac s'-a culcat în 3 februarie scara la 10 oare și a durmit fără întrerupere 6 zile și 6 nopți. Somnul lung nu i-a stricat.

* **Venin.** Femeia lui Ilie Unguraș din Chișoda și-a veninat bărbatul. Din cazul acesta s'-a descoperit, că în comitatul Timișului foarte multe mueri îș, trimit bărbații pe cealaltă lume

* **Explosie.** In Newyork a esplodat o bombă, care a omorit opt muncitori. Asta-i soartea lucrătorilor.

* **Pod lung.** Intre Newyork și Brooklyn se va zidi podul ce mai lung din lume. Podul va avea 3000 metri lungime și va fi pe el drum pentru pedestri, călărași, trenuri, tren electric și căruțe.

* **Mai mulți** țigani au răpit fetița morarului Herold Aradul nou.

Soarele nostru atunci va resări, dacă fiecare om va ceti »Vointa Poporului.«

SCRISORI.

In rubrica asta vom publica toate scrisorile și plângerile, ce vin dela frații nostri. Trimeteți cât mai multe scrisori, ca să arătăm lumei, că poporul Român își poate cere drepturile sale.

Din lipsă de spaț scrisorile din numërul de față au rëmas afară. Cerem însă, ca fiecare frate, care are ceva nevoi să ne scrie. In numerul viitor vom publica.

ADUNARI.

In fiecare comună mai mare să se țină adunări, căci numai ăst mod së vor rëslăți ideile noastre.

\+ **Adunare în Șiria.** In 15 februarie a. c. fu anunțată o adunare mare de popor în Șiria. Dupăce adunarea în ultimul moment a fost interzisă pe cale nelegală de primpretore, adunarea nu s'a putut ținea. In casa ospitală alui Alexandru Amar ne-am adunat și ne-am sfătuit cu multi Români însuflețiți dimpreună despre adevërëtatea principiilor socialdemocrate. Cu adunarea nețінută n'am perdut mult. Șirienii au fost convinși despre adevërëtatea socialdemocrației și cu un glas au strigat: Să trăiască sfânta socialdemocrație! Nu peste multă vreme vom ținea adunare în Șiria.

POSTA POPORULUI.

Talpos. Peste 3 zile căpătați respuns. — M. Lázár Blaj. Ți-am cetit scrisoarea. Nu ne-ai priceput. Noi numai aceea am scris, că vlădica se scaldă în bani și lumea moare de foame. Credem, că vezi dreptatea noastră. Confesiunile fără deosebire le stimăm. Poți veden și din cuprinsul foaei. Salutări frățesci! — Trsztyanszky Wiena. Iți mulțamim de atențiune! Comunele îs toate din Ungaria, deaceea nu scriem țara. Te rugăm, ca să ne ajuți din resputeri. Te scim de om, care e gata să aducă orice sacrificiu. Multe salutări! — Leopold B. Blaj. In Szabad Szó capeți respuns. Cred, că veți fi îndestulit. Sarcasmul despre neînțelegerea babilonică nu o aprobăm; principiile noastre 's clare și au să învingă, întemple-să ori ce. Respândesce foaia, ca frate bun. Cu frățietate te salutăm! — Gattaja. Il rugăm pe Antalog să ne serie despre stările de acolo. — V. O. Blaj: Peste vreo 2—3 zile capeți scrisoare. — Tulca. Scrieține despre treaba voastră. — V. G. Sieprus. Ve salutăm în rëndurile noastre. — G. M. Kerek. Să trăiti! Scrisoare a mers. Să fiți cât mai mulți în rendurile noastre. — Osztanna. Ce-i cu treaba despre care am vorbit pe tren? — Nez. Ap. și Am. Șiria. Așteptăm promisiumea și scrioare Salutări! —

Dătorința fiecărui om este respândirea: Voinței Poporului.

Prim redactor: J. SALUȘINSKY.
Editor și redactor responsabil: MIHAIU BRANDUȘ.
Tipografia lui Ștefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.

Pregatiți-ve la congres!